

SLOVENE

Štev. 176.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v četrtek, 4. avgusta 1904.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročnice, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petivrstna (dolžina
72 milimetra) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta
20 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Užitninski zakup in učiteljske plače.

I a.

Bilo je dne 24. oktobra 1889, ko se je vršila v deželnozborni sobani vojvodine Kranjske jedna izmed najzanimivejših in razburilivejših debat. Zaman je pač iščeš v stenografskih zapiskih, kajti dotično stenografsko poročilo jej posvetuje komaj 15 vrstic; tudi pri poslušavcih ne bodeš zlepa kaj izvedel o njej, kajti galerije so bile vsled zaukaza deželnega glavarja izpraznjene med to razpravo. Šlo se je namreč za neki nujni predlog posl. Šukljeta o pobiranju državne užitnine, in predlagatelj je zanj bil zahteval tajno sejo. Formalni predlog njegov je obveljal, ker je bil zadostno podprt, in tedaj se je vršila razvnet, šestokrat burna razprava na žalost zvedavemu ljubljanskemu občinstvu pri zaprtih durih.

Predlagatelj je tedaj nujno bil predlagal, naj se dežela kot ponudnik udeleži 30. oktobra 1889 javne dražbe za užitninski zakup v sedmih davčnih okrajih, dalje naj stopi v dogovor s finančnim ministrom v to svrhu, da se deželi Kranjski kar prej mogoče odda v zakup pobiranje užitninskega davka po vsem Kranjskem, izveniši mesto ljubljansko.

Predlog je bil stvarno povsem dobro zasnovan, ali zadel je na ljut odpor, in usoda njegova je bila skozinskozi negotova. Takozvano liberalno narodno krilo je tudi pri tej priliki dokazalo, da je ponižno udano velikemu kapitalizmu ter da se hlapčevsko pogreza v prah pred zlatim teletom. Strastno je ugovarjal z vsem priučenim patosom svojim dr. Ivan Tavčar, in valevi vodenične gostobesednosti Ivan Hribarjeve pluskali so nad glavo nesrečnega predlagatelja, ali le-ta je branil svoje duševno dete za žive in mrtve, in krepki podpornik v debati mu je bil poleg osebnih prijateljev Kersnika in Višnikarja, poleg starega parlamantarca kanonika Kluna zlasti tedanji parlamentarni novinec Ign. Žitnik. Med cele več nego 3urne razpravo Nemci niti besedice zinjili niso, dasi so z napeto pozornostjo zasledovali debato. Nihče izmed slovenskih poslancev ni torej znal, na katero stran se postavi nemška stranka, odločujoča s svojimi glasovi. Stoprav neposredno pred glasovanjem, katero se je vršilo radi svoje odvažnosti izjemoma po imenih, dvigne se baron Schwegel ter izjavlja v kratkih besedah, da bode stranka njegova „z ozirom na prepričevalna izvajanja predlagateljeva“ glasovala za nujni predlog posl. Šukljeta. Na neovržno korist dežele žugala je na ta način pravična stvar, tajna seja pričeta ob pol 12. spremenila se je ob 3. popoldne zopet v javno sejo, in deželni glavar je mogel proglasiti, da sta obe točki Šukljetovega predloga sprejeti z večino glasov.

A čemu danes ta zgodovinska reminiscenca in v kaki zvezi je vprašanje užitninskega zakupa z nujno potrebnim zvišanjem učiteljskih plač na Kranjskem?

Tekom petnajstletne dobe, katera je uže skoraj potekla od onega važnega sklepa, dokazalo se je namreč, kako puhli so bili ugovori liberalnih poslancev slovenskih in kako neosnovan je bil tedanji njih odpor. „Kvarazugon“ dr. Ivan Tavčar bil je v debati celó grozil s pretečim gospodarskim polomom dežele Kranjske, za slučaj, da deželni zbor sprejme moj užitninski predlog, in kaj je dognala dejanska izkušnja? Navzlic temu, daje deželni odbor, po mojem mnenju povsem pametno in previdno, v svojih računskih sklepih izredno visoko nastavljal režijske troške, imeli smo od l. 1890, tedaj od prvega zakupninskega leta počenši vendar le vsako leto prav znaten čisti dohodek od tega zakupa. Zadnji računski sklep, predložen deželnemu zboru l. 1902, kaže za zakupno leto 1899., v katerem je dežela pobirala užitnino od vina, mošta in mesa v 20 zakupnih okrajih, lep dobiček v znesku 92.531 K 41 v. In trdno sem uverjen, da bi se ta vreclec deželnih dohodkov še veliko bolj dal pomnožiti po primernem dogovoru s finančnim erarjem ter na ta način preskrbeti deželnemu zakladu znamenit del one potrebščine, katera naj bi služila v odstra nitvev gmotne bede med učiteljskim osebjem.

Kajti žalibog se drugi odstavek mojega predloga z l. 1889. nikoli ni bil dejansko uresničil. Obžalujem, toda resnici na ljubo moram naglašati, da tudi v tem slučaju zadeva v prvi vrsti krivda preslavni deželni odbor, kateri nikakor ni bil kos naročeni — priznavam — nelahki nalogi. Znam, da je trebalo premagati hude zapreke v državni upravi, zlasti v finančnem ministertvu; predobro znam, da se slični novotariji zoperstavlja predvsem naravna mrznja uradniška pred novimi zakonodavnimi in izvršilnimi poizkusi, in vendar je stvar tako prozorna ter njena korist za deželno, objednem pa tudi za državno blagajno tako očitna, da na ves glas trdim: Dežela Kranjska prodere s svojo ponudbo, kakor hitro njen deželni odbor predloži natančno izdelan načrt, opremljen z dobro premišljeno spomenico, ter v pogajanju z uglednimi strokovnjaki finančnega ministertva odredi sposobne, izvedene in ener gične pogajnike.

V tem svojem uverjenju se nikakor ne dam plašiti po besedilu osnovnega zakona o državni užitnini, ces. patenta z dne 25. maja 1829, navzlic njegovemu § 11, koji veleval, da mera davčno oblastvo v vsakem slučaju najprej poskušati, da se dožene odprava s posameznimi obratnimi strankami proti primernim pavšalnim zneskom, ter da sme le tedaj, ako s tako odpravo ne prodere, preiti do zakupa ali pa do pobiranja v lastni režiji. To je pač danes še pravekrepni zakon, a kdo bode zanikal, da je mogoče, spremeniti postavno obločilo zakonitim potom, zlasti če je dotični zakon uže zastarel in reforme tako krvavo potreben, kakor užitninski patent iz l. 1829!

V prihodnjem članku hočem tedaj naj-

prej pojasniti, kako si jaz za svojo osebo predstavljam osnovo javnega zakupa za celo užitnino na Kranjskem, dalje kako si mislim akcijo deželnega zastopa v dosego tega namena, končno kateri finančni uspeh, namenjen zboljšanju kranjskih učiteljskih plač, pričakujem od dotičnega ukrepa.

Na Kamnu, avgusta 1904.

Fran Šuklje.

Rusko-japonska vojska.

Zmagovito prodiranje Japoncev.

Tokio, 3. avgusta. Zadnjo soboto in nedeljo se je vršil pri Tomučenju ljut boj. Japonci so se polastili kraja ter potisnili Ruse proti Mukdenu. Rusi so pustili na bojišču 1500 mrtvecev in šest topov. Japonci so izgubili 400 mož. Rusi so zasedli višine severno od Tomučena, katere so zelo močno utrdili. Japonci so zasedli južne višine ter nato pričeli napadati v soboto zjutraj. V nedeljo zjutraj so napadali Rusi s vojsko japonsko levo krilo s svojimi 21 topovi. Ko so debili Japonci pomoč, pregnali so Ruse proti severu. Tudi japonsko desno krilo je mnogo trpelo vsled streljanja ruskih topov ter je moralo ustaviti svoje prodiranje. Proti večeru so se morali Rusi umakniti z velikimi izgubami. Radi topništva Japonci niso mogli zasledovati Rusov, ki so se umaknili v Hajčeno.

Tokio, 3. avgusta. (Uradno.) Armada, ki je napadla Tomučeno, poroča, da je pričela s napadom 30. julija. Sovražnik je imel svoje pozicije na višinah močno utrjene. Dne 31. julija se je vnel ljut boj, ki je trajal cel dan. Levo japonsko krilo je pregnalo Ruse iz njihovih pozicij ter grozilo za hrbtom napasti rusko glavno moč, nakar se je ta umaknila. Ruskim četam je poveljeval generalni major Aleksajev, ki je imel dve diviziji s šestimi baterijami. Japonci so zaplenili šest topov ter vjeli nekoliko Rusov. Mi smo izgubili 800 mož, dočim so pustili Rusi 1500 mrtvecev na bojišču.

Peterburg, 3. avgusta. Kakor poročajo iz Hajčena, so se ruske vzhodne čete umaknile po ljutem boju v zahodni smeri, dočim stoji južni oddelek še vedno v svojih pozicijah. V kratkem pričakujejo odločilne bitke.

Hajčeno, 3. avgusta. Radi obupnega boja in japonskih uspehov v zadnjih dneh pri Hajčenu je bila ruska armada prisiljena, umakniti se iz Hajčena proti Aušančanu. (Aušančan leži ob železnici iz Hajčena v Ljaojan, in sicer sredi poto.)

Peterburg, 3. avgusta. (Uradno.) General Kuropatkin javlja carju: Naše čete so se umaknile 2 t. m. iz Hajčena po cesti proti Aušančanu, ne da bi jih pri tem kaj nadlegoval sovražnik. — Kljub izredni vročini se je vršilo gibanje popolnoma redno. Da bi olajšali pešcem korakanje, imela je vsaka stotinja na razpolago nekaj voz za suknje in druge stvari. Dasiravno so Rusi ukrenili vse potrebno, vendar je mnogo vojakov zadela solnčarica. Od vzhodnih čet ni došlo nobenih važnih poročil.

Pariz, 3. avgusta. Čete, strelivo in živila prevažajo Rusi z vlaki proti Mukdenu.

Tokio, 3. avgusta. Kakor poroča general Kuroki, je pri Jančulinu in Kušulinu padlo na japonski strani 6 častnikov, 16 pa jih je bilo ranjenih. Dalje so izgubili Japonci 950 ranjencev in mrtvecev.

London, 3. avgusta. Kakor poročajo tukajšnji listi, namerava rusko vojno vodstvo preložiti glavno taborišče iz Mukdena v Tjelin, do 60 km. severno od Mukdena. Za to se je odločilo, ker se boji, da bosta Hajčeno in Ljaojan padla že v prihodnjih dneh ter se nato tudi Mukden ne bo mogel dolgo braniti.

Skrydlov poroča.

K večeraj omenjenemu poročilu podadmirala Skrydlova še dostavimo, da v svojem poročilu omenja, da je kontreadmiral Jessen potopil na zadnjem svojem pohodu tudi nemško ladijo »Tea«, ker je vozila živila za Japonce. S potopljenimi ladjami se ni potopil noben človek. Rusko vladivostoško brodovje se je vrnilo brez škode. Opazilo je pač eno japonsko križarico, tri torpedovke in eno oklopnico za varstvo obrežij, a ob 5. uri dne 30. julija so se te ladje obrnile nazaj in izginile Rusom izpred oči.

Japonska križarica se potopila.

Berolin, 3. avgusta. »Berl. Tageblatt« poroča, da se je potopila japonska križarica »Kasuga«, ki je bila napravljena v Italiji.

Kak bo konec vojske?

Stotnik Karol Tanera poroča »Schles. Ztg.« o izidu vojske: Na to vprašanje odgovarjati je zelo težavno, ker se pri tem vsak najložeje zmoti. Kar se tiče Port Arturja, jaz nisem nikakor mnenja generala Meckla, ki misli, da pade Port Artur v kratkem. Jaz sem mnenja, da bodo Japonci zavzeli trdnjavo, če jo bodo sploh zavzeli, šele zelo pozno, kar jim pa ne bo mnogo koristilo. Japonci so po mojem mnenju že izgubili vojsko, ker niso takoj v začetku zavzeli Port Arturja. Tudi bo njim v pogubo, ker prodirajo vedno dalje v Mandžurijo, dočim jih Rusi vedno bolj izvajajo proti severu. Rusi se bodo lahko umaknili tudi onstran Mukdena, kar jim ne bo nič škodovalo. Rusi naj se umikajo toliko časa, da si priboré nadvlado na morju. Nato naj Rusi prične prodirati in Japonci bodo v zimi 1904/5 doživeli grozovit poraz, ki bo japonsko populnoma uničil. Vendar pa se lahko dogode med tem dogodki, na katere sedaj niti ne mislimo ne. Kuropatkin lahko prisili obča nejevolja, car ali pa dvor, da prične prodirati. Tudi Anglija se lahko prične vmešavati v te zadeve, in potem bo položaj popolnoma drugačen.

Ruski jetniki na Japonskem.

Ruski vojni jetniki smejo zdaj pisati z Japonskega domov svojim sorodnikom. Pisma pa ne smejo biti pisana po rusko, ampak v francoskem ali angleškem jeziku. Vsako pismo prebere Japonci in vsa dvoumna ali njim nevsledna mesta začrtné. Preprostim vojakom predstavljajo častniki njih pisma na francosko.

Aleksejev v Vladivostoku.

London, 3. avgusta. Listi se zelo pečajo s odpotovanjem carjevega namestnika Aleksejeva proti Vladivostoku. Včeraj je došel v Harbin. Do sedaj še ni jasno, je-li odpotoval inspicirat, ali se tam stalno nastani. On ne bo tam ločen od ruskih čet, četudi proderejo Japonci do Harbina, ker bo mogel dospeti po železnici do Habarovskega in od tam po Amurju dalje proti Rusiji.

Napad na Port Artur brezuspešen.

Cifu, 3. avgusta. Tridnevno japonsko napadanje na vzhodu in severu portarturske branilne črte je bilo brezuspešno. Džunke, ki so došle sem iz Port Arturja, poročajo: Dne 26. julija zjutraj so pričeli Japonci iz Kvokava napadati obrežne utrdbe. Ruske prednje straže so se morale umakniti. Zajedno je streljal na utrdbe admiral Togo z bojnimi brodovjem.

vendar pa se se morale japonske bojne ladje umakniti pred streli iz utrdb. Tako so Rusi onemogočili skupno delovanje japonskih čet in brodograjev. Naslednjega dne zjutraj je zapustilo rusko brodogradništvo pristanišče pod varstvom baterij na Zlati gori, toda se kmalu umaknilo nazaj. Na severu so pričeli Japonci napadati 27. julija. Japonsko levo krilo je prodiralo proti Rusom pri Sušilinu, toda se je moralo umakniti. Džunke so nato ostale še tri dni v bližini mesta, toda niso slišale nikakega streljanja. V ruskih portarturskih bolnicah leži polno ranjencev. Tudi po osebnih hišah leži veliko ranjencev.

London, 3. avgusta. Za Port Artur bijejo še vedno ljuti boji, in to je vse, kar vemo o trdnjavi. Iz Tokia poročajo, da so se Japonci po tridnevem boju polastili strateško važnega Santajkova, važne točke v trdnjaskem oklepu, vendar pa še ni jasno, katera točka pride tu v poštev. Brčkone je to tudi Sanlikiav imenovana pozicija.

Zeleznica okoli Bajkalskega jezera.

Petrograd, 4. avg. Železniški minister Hilkov pojde v nekaj dneh zopet k Bajkalskemu jezeru, da bo navzoč pri dokončanju železnice okoli jezera. Vsi predori so že dovršeni in tiri večinoma položeni. Konec oktobra, ko postaja Bajkalsko jezero nemirno in za vožnjo nevarno, bo železnica že služila prometu.

Sin grofa Tolstega gre na vojsko.

Petrograd, 4. avg. Najmlajši sin grofa Tolstega boče pokazati, da ne soglaša s svojim očetom v nasprotovanju do vojne službe. Zato je odpotoval na bojišče kot prostovoljec.

Ruski list o vojski.

»Ruski« poroča iz Ljaojana o navdušenju ruskih čet: Vojski se le neradi umikajo. Ruski vojak ni vzgojen za vedno umikanje, ampak je pripravljen iti vsako minuto v boj ter je prepričan, da je ruska armada nepremagljiva. Zato pa ne more ruski vojak razumeti, zakaj naj se umika. Nikakor ga ni mogoče potolažiti. Kdor ne sliši na lastna ušesa, ne verjame, kako navdušeno je rusko vojaštvo. Gorje Japoncem, ko bo dobila ruska armada povelje, naj prodira naprej. Kakor lava se bodo valile nepregledne ruske čete nad Japonce ter jih porazile. Naše vojaštvo je v resnici junaško.

Dežja ni.

Peterburg, 3. avg. Vojne akcije zelo trpe radi grozovite vročine. Deževne dobe brčkone ne bo. Žalosten je položaj ranjencev. — Med četami se samomori vedno bolj množe.

Car ogleduje čete.

Peterburg, 2. avgusta. Car Nikolaj danes ogleduje v Petrovem dvorcu 147. samaraški in 148. kaspiški pešpolk, ki odideta v kratkem na bojišče.

Bezobrazov poveljuje ruskemu brodogradu v Port Arturju.

Berolin, 3. avgusta. Iz Tokia poročajo, da ni bil Skrydlov, ampak podadmiral Bezobrazov, kateremu se je posrečilo pred Port Arturjem uničiti japonsko torpedovko in odposlati poročnika Kuriakova proti Port Arturju. Bezobrazov je prevzel branitev Port Arturja od pomorske strani.

Smrt generala Kellera.

Peterburg, 4. avg. Bitka, v kateri je padel general Keller, je bila ena najbolj krvavih. Ko je general Keller videl, da je od Japoncev zajet, je vzel zastavonošči zastavo in je sam skočil naprej v sovražne vrste. Vojski so mu sledili. Okolica je bila vsa zastavljena s japonskimi topovi. Granata je udarila poleg Kellera in kos ga je težko ranil. Umirajoč je prosil generala Wilderlinga, naj prevzame poveljstvo. Tega je pozneje Kuropatkin potrdil.

Ko je dobil car brzojavko od Kuropatkina, da je Keller umrl, je bil zelo žalosten, in je zaklical: »Ujarec za udarcem! Kdaj se to obrne!« Poslal je svojega pobočnika k vdovi Kellerjevi izraziti ji sožalje.

Cesar Francišek Jožef več ne potuje.

»Allg. Ztg.« poroča, da je cesar Francišek Jožef sklenil, da z ozirom na svojo visoko starost ne bo več potoval in delal obiskov v inozemstvu. Ta sklep so že naznanili tujim dvorom. Cesar bo šel v Gaštajnske toplice, kjer bo obiskal saksonskega kralja in v Marijinih toplicah angleškega kralja.

Ogrski državni zbor

bode najbrže še ta teden izvršil svojo nalogo in rešil proračun za l. 1904. Ko zbornica to stori, bode s kraljevim reskriptom zaključeno zasedanje in poslanci bodo šli na zaluzene počitnice. Zbornico bodo sklicali meseca oktobra. Veliko število ogrskih poslancev, pravijo da nad 50, bode obiskalo mednarodno parlamentarno konferenco v Sanct Louisu in se bodo vrnili šele 10. oktobra na Ogrsko. Opozicijo zlasti vznemirja revizija poslovnika. Začetkom meseca marca je Tisza

predlagal izpremembo poslovnika, s katero je hotel preprečiti obstrukcijo. Sedaj se pa opozicija boji, da bode svoji takratni predlog ponovil jeseni. Drugi pa zopet menijo, da bode Tisza vzporedno s premembo poslovnika zbornici tudi predlagal volivno preosnovbo v onem smislu, kakor želijo opozicionalci. Tisza namreč upa na ta način mirnim potom doseči spremembo poslovnika.

Zbornica je včeraj nadaljevala razpravo o preračunu justičnega ministristva. — Simonony je zagovarjal porotna sodišča. Sebeza je zahteval ureditev plač sodnikom in Udvary revizijo trgoveškega zakona. Ko so bile prečitane 4 malovažne interpelacije, je bila zaključena včerajšnja seja.

Umor ministra Plehveja.

Državna policija še ni dognala, kako je ime morilcu. Nihče ga ne pozna. Njegovo sliko so razposlali na vse strani. Ako tudi s tem ne bodo dosegli namena, ga bodo takoj, ko nekoliko okrevajo, razstavili na dvo-rišča kaznilnice, kjer ga bodo videli vsi peterburški policisti in na ta način upajo izvesti morilčevo ime.

Iz Peterburga poročajo, da bode policija ločila od ministristva za notranje zadeve. Policija dobi samostojnega šefa. Ministru za notranja zadeve bode poverjeni zgolj upravni posli.

Povodum umora Plehvejevega je izdalo uredništvo glavnega lista ruske socialne demokracije, »Iskra«, sledeči oklic:

»Delavskemu ljudstvu! Minister za notranje zadeve je umorjen. Umorjen je vohun in trinog, v katerem je bila v čestudni obliki vtelesena vsa grdoba in nasilstvo carjeve vlade. Umrl je tisti, ki je bil oškropljen s krvjo sto in sto delavcev, katere je zaukazal ustreliti, oškropljen s krvjo žrtv klanja v Kišinevem, oškropljen s krvjo onih tisočerihih vojakov, ki padajo sedaj na daljnem vzhodu kot žrtve vnanje in notranje politike carjeve vlade, kateri je načeljeval Plehve, one notranje ruske politike, katera se ne ustraši nobenega hudodelstva da odvrne ljudsko jezo od zločinov carske vlade nad ljudstvom. Plehve ni padel po naši roki. Bomba samohrebi ni nevarna carjevi vladi, a skrajno nevarno je, da se je razletela ravno ob času, ko vse ljudstvo in njemu na čelu delavstvo zahteva svobodo. Oai minister je umorjen, ki je zadnji čas imel vse niti ruske državne politike v svojih rokah. Če bode na njegovo mesto imenovan drugi stekli volk, ki bode z novim prelivanjem krvi izkušal zatreti gibanje za svobodo ali pa, če bode imenovan njegovim naslednikom zvit liejak, ki bode poskušal s tem, da bode z ljudstvom prijazen, zadušiti ljudsko zavest, v obeh slučajih morajo ruski delavci zasledovati z odprtimi očmi razvoj stvari in nastopati kot samozaveščen stan. Kaj bode odgovorila ruska vlada na napad? Mogoče, da novi minister nasilnik proglasi vojno stanje čez vso Rusijo! A ne bojte se vojnega stanja, sodrugii! Carstvo je v smrtnem boju, v katerem ne bode moglo zaustaviti našega boja. Se en napad, in za vedno boste odstranili jarm samosilnosti.«

Kakor se vidi, so v tem oklicu obsežene vse fraze židovskih socialno demokratičnih voditeljev.

Dopolnilne volitve v belgijski senat

so se izvršile pred nekaj dnevi. Izvoliti je bilo 27 senatorjev.

Liberalci so upali, da pridobijo nekaj sedežev v senatu, a njihov up se je izjalovil, ker so katoličani obdržali vse dosedanje mandate in obdržali v senatu večino 10 glasov. Liberalci se tolažijo, ker je število liberalnih glasov naraslo.

Katoličani v Belgiji so zadnji čas nekoliko zaostali z organizacijo in to ni nikakor prav, ker vsako nenapredovanje je nazadovanje. Izvoljen je bil med drugimi senatorji tudi prvi belgijski socialni politik, nekdanji prometni minister, Wandenpeereboom. Najbrže bode skušal vplivati na socialno reformatorično delovanje v senatu, kar je vsakakor potrebno.

Francoska in Vatikan.

Vatikan bode sedaj, ko obstoji konkordat s Francijo le še navidezno, gotovo storil svoje sklepe v zadevi francoskih škofov. Škof Geay, katerega dolže nenravnega življenja in javnega pohujšanja, je že tako skoraj da obsojen. Tudi Nordezu bodo najbrže vzeli upravo dijonske škofije. Nadškofje v Algiu, Rouenu in v Albi bodo pozvani v Rim, kjer bodo dobili nadaljna navodila. Papež želi, da se vse izpremembe izvrše brez hrupa, ker hoče francoski episkopat preosnovati in boljše disciplinirati brez vsakega šuma. Apostolska stolica bode izdala na francoske škofo encikliko, katera bode obsegala pouk francoskim škofom. V Vatikanu so prepričani, da bode Combes odpovedal konkordat in odpravil proračun za bogohajstvo na Francoskem. Papež ne namerava ukreniti ničesar, da bi to preprečil. Brez vsakega odloka bode v Vatikanu izdelali načrt za organizacijo finančne samouprave katoliške cerkve na Francoskem. V

Rimu upajo, da škofje in duhovniki ne bodo treple, ako bode država duhovnikom ustavila plače. Papež upa na dobrodelnost francoskih katoličanov in tudi francoske kongregacije, ki so se razkropile po Evropi, bodo morale prispevati za ohranitev katoliškega bogoslužja na Francoskem. Organi zacija katoliške cerkve na Francoskem bode poverjena najbrže kardinalu Vanutelliju.

V listu »Croix« je objavil grof de Mun znamenit članek, v katerem popisuje, kako je prišlo do prelomitve diplomatskih zvez med Francijo in Vatikanom. To je delo politične stranke, ki nima vesti. Ta razpor bo Franciji neizmerno škodoval, in zato se v imenu francoskih katoličanov najodločneje protestira proti njemu. De Mun pravi, da je zdaj dolžnost katoliške Francije, ki je čisto druga, kakor pa oči celna Francija, da papežu izrazi svojo udanost. De Mun je poslal tako izjavo tudi kardinalu Merry del Valu.

Liberalci na Nizozemskem poraženi.

V spodnjo zbornico nizozemsko so izvolili 29 protiliberalnih in 18 liberalnih poslancev. Tri volitve so odgodili.

Pred razpustom zbornice je bilo v zbornici 27 liberalnih in 23 neliberalnih poslancev.

Sadna razstava v Radovljici.

Letošnje leto je v naši domovini takorekoč pravo sadno leto. Kakor govore poročila iz raznih krajev, bo sadja skoro povsod obilo in čeravno so po raznih krajih nevihte s točo tudi na sadnem drevju naredile precej škode, vendar se more reči, da bo letošnji sadni pridelek mimo drugih let izboren. Zlasti bo veliko jabolk. Posebno pa se v tem oziru letos odlikuje naša lepa Gorenjska, ki bo imela, kakor vse kaže, veliko in lepega sadja.

To dejstvo pa je sprožilo v nekaterih gorenjskih rodoljubih misel, da bi se priredila letos na Gorenjskem sadna razstava in sicer v Radovljici, ki je nekako središče Gorenjske.

Misel sadnih razstav je pri nas Slovenih, bi rekli, skoro popolnoma nova. Doim po drugih kulturnih deželah prirejajo večkrat in torej nekeke permanentne sadne razstave, se ta misel pri nas še ni ukoreninila.

In vendar mora vsak razumnik pripoznati, da so razstave ono sredstvo, ki največ pripomorejo k napredku, ker razstava podaja celotno sliko o stanju in napredku te ali one kulturne stroke. — Tako je tudi s sadjarstvom.

Da bi bilo sadjarstvo pri nas že na višini napredka, tega pač niti trditi ne moremo. In vendar je sadjarstvo ona gospodarska stroke, katera bi nam poleg živinoreje donesla največ dobička, ako bi jo znali dovolj izkoristiti.

Ali tega se je treba učiti.

Učimo pa se najlože na sadnih razstavah, ki so prave učilnice sadjarstva. Na razstavi najdemo prvič v tesnem okvirju sadje malone vseh vrst. Tu vidimo torej na prvi pogled, kaj je lepo in dobro in kaj ni. Zaradi tega se na sadne razstave, ki so vendar v prvi vrsti strokovne, ne sme pošiljati samo najlepše sadje, marveč tudi sadje nižjih vrst; ker le tako je mogoče spoznati, kolika je potreba izboljšanja v sadjarstvu, zastopanjem na razstavi.

V spoznanju potrebe strokovnega poduka so prireditelji razstave tudi dokaj razširili program razstavi. Ne le, da bo razstava trajala celi mesec, t. j. od 17. septembra do 16. oktobra t. l., da bo tako mogoče vsakomur, ki ne razpolaga s časom vsak dan, ogledati si razstavo; — marveč na razstavi bo dovolj prostora za velike množine sadja iz cele Kranjske. V ta namen se gradi v bližini Radovljice posebno razstavno poslopje v paviljonskem slogu iz lesa, kjer bode prostora okoli 400 štirjaških metrov. Nadalje je odbor naprosil še zdaj nekatere strokovnjake sadjarstva, da bi na razstavi učili in predavali o sadjarstvu, o načinu uporabe sadnih pridelkov in o načinu razpeševanja sadja. Razum naprošenih strokovnjakov bode svobodno tudi drugim na razstavo došlim veččakom, da porabijo dano priliko in povedo svoje dobre misli. Le tako bo smoter razstave popolnoma dosežen. Ali da se pouk dim bolj olajša, poklicani so vsi sadje-rajci kronovine Kranjske, da poleg svežega sadja razstavijo tudi posušeno sadje (četudi lansko), potem sadno (jabolčno in hrubevo) vino (v steklenicah in v sodčkih) in pa razne žgane sadne pijače. Odbor je nadalje poskrbel, da se bode na razstavi videle tudi sadne konzerve. Naposled je odbor povabil tudi nekatere tovarjone, da razstavijo v stroko sadjarstva spadajoče stroje, kakor stiskalnice, sušilnice, vrtno orodje itd.

Narazstavi se bode delila odlikovanja prve, druge in tretje vrste v svetinjah in diplomah.

Da bode odboru mogoče ves razstavni material dostojno razrediti, so razstavljalci

in njih poverjeniki naprošeni, da dopošljejo zglašilne pole sanesljivo do 1. septembra t. l. Sadije i. t. d. naj se dopošlje osem dni, v skrajnem tri dni pred otvoritvijo razstave v poštinih pošiljstvih po 5 kg. višje. Bližnji razstavljalci morejo poslati nepoštnim potom in sicer naravnost v razstavno poslopje. Kar bode sadja slegla po otvoritvi razstave, se zamore od 17. septembra dalje dopošljati vsak dan brez ovire.

Natančnejši program razstave se priobči pozneje.

Vse dopise in poštne pošiljke je nasloviti na »Odbor sadne razstave v Radovljici«; kdor pa želi ustnih pojasnil, naj se blagovoli obrniti do predsedništva pripravljalnega odbora, Glavni trg št. 37 v Radovljici.

Vsem častitim izvenkranjskim obiskovalcem razstave je še pripomniti, da se jim z obiskom razstave nudi ugodna prilika, da obiščejo obenem le eno uro od Radovljice ležeči slavn Bled.

Koroške novice.

k Prijazne želje koroških nemškutarjev. V Rožeku so dne 31. julija »odkrili« spomenik, katerega je občina postavila med cerkvijo in sodnijo bivšemu županu Zimeku. Spomenik je podoben navadnemu nagrobnemu kamnu. Sial je tam odkrit že nad mesec dni. Pri slavnostnem komerzu je imel znani slovenozerec nemškutar dr. Lemisch »eine zündende Rede«. Ob tej priliki je ta ljuti sovražnik Slovencev dvignil svoj kozarec in napil naprednim Slovincem in jih pozival, da naj v lastno korist vedno nastopajo skupno s koroškimi Nemci in naj imajo zaprla ušesa napram »tujim hujšakom.«

k Državno žrebčarilo v Osojah bode opustili. Dne 4. t. m. bode javno proti gotovi plači prodali 14 kobil posestnikom, kateri se morajo iskazati, da se pečajo s konjerejo. Kobile so noriškega plemena. — Nad Osojami imajo na planini poseben hlev in paše za žrebce. Vse bo opuščeno. Pravijo, da nič ne nese!

k Osoje. Grob poljskega kralja Boleslava prihajajo vsako poletje obiskat plemeniti osebe s Poljske. To dni je neka visoka družina iz Krakovega dolgo nemo ostala ob grobu. Kakor znano, je dala mestna občina lvovska grob popraviti ter je poslala tedaj tudi lep nagrobni venec in krasen šopek svežih rož.

k Beljaški Combi. Zvonik mestne cerkve je sicer last občine, a valed tega pa župan vendar nima pravice zlorabljati ga v protikatoliške namene. Pri vsaki hajlovski in protestantovski slovesnosti ga okrasijo s frankfurtskimi. Ko je mestni kaplan, d. g. Avernik, ugovarjal, so sklicali mestni očetje sejo in enoglasno sklenili, da se mora tak »burščak« kakor je kaplan Avernik, siloma izgnati iz mesta. Župan je izjavil, da je že dež. predsedniku povedal, da ne more garantirati za osebno varstvo g. kaplana.

k Osojanska cerkev je brez dvombe ena najlepših cerkev koroške dežele. Sezidali so jo tamošnji menihi benediktinci. Za časa Jožefa II. so jih pognali, cerkvi pa so vzeli ves denar in vse dragocenosti. Fara pa je sedaj majhna, farani ubožni, kako naj ohranjujejo to veličastno poslopje, te krasne arabeske, slike in stebre in visoke oltarje. No, po stoletih se je spomnila država vendar svoje dolžnosti; ministristvo za uk in bogohajstvo je dovolilo za restavracijo cerkve 2000 K. Pač malo od tistega, kar je država vzela.

k Toča je zopet pobila zadnji teden in sicer v občinah Skoflje, Hodiše, Vetrin in Zihpolje.

k Slov. izobraževalne društvo za Gozdanje je prišlo za potovalnega učitelja c. kr. kmet. družbe, da bi prišel na shod predavati. A kaj store? Hitro so vprašali na gozdanjski »Gauverein«, kaj je s tem društvom. Ta seve hitro odgovoril: »Ist nicht fortschrittlich!« In plačanega učitelja nismo dobili! To so vam narodni kanibali naši nemčurji!

k Nadvojvoda Frano Ferdinand je dospel dne 29. m. m. na svoje posestvo v Lüllingu.

k Zlato poroko sta pri Sv. Neži ob Velikovecu obhajala zakonska Jakob in Magdalena Pipan. Za primerno slavnost je poskrbel g. Papič in več letovištarjev.

k Duhovske zadeve V Marijanišče je bilo od 43 prosilcev sprejetih 34. — Prestavljen je kaplan g. Fr. Gütl iz Smartna pri Beljaku v Iršen. — Za župnika na Peravi je imenovan g. Jurij Trunk, župnik v Kazazah. — Gosp. Fr. Lasser, kaplan v Tinjah, je imenovan za kateheta na meščanski šoli v Velikovecu. — Ispit za veroučitelje na srednjih šolah bode dne 26. in 27. oktobra.

k Osebnosti. V pokoj je stopil dvorni svetovalec pri koroški dež. vladi g. Fr. vit. Kozaryn pl. Okulicz. — Red železne kron tretje vrste

je dobil deželne vlade svetovalec v Celovcu p. l. Grabmayr. — Za dvornega svetovaleca pri c. kr. deželni vladi v Celovcu je imenovan g. dr. E. pl. Mylius, sekcijski svetovalec na Dunaju. — Gosp. M. Obilčnik, knjigo vodja pri deželnem odboru, je stopil v pokoj. Na njegovo mesto je imenovan gosp. Jos. Kinsky.

k Imenovanju. Naša rojaka, sodna praktika g. O. b. Ilavnik in A. l. Ehrlich pri c. kr. dež. sodišču v Celovcu sta imenovana c. kr. avskultantoma. **k Shod tapetnikov.** Splošni shod avstrijskih tapetnikov bo 13. do 15. t. m. v Celovcu.

k Šolstvo. V stalni pokoj je stopil nadučitelj g. Jan. Pinter v Borlah. Kot podučitelj je nastavljen g. Val. S. v. k. r. i. o. v. S. n. i. h. e. l. u. nad Pliberkom, kot podučiteljica gđ. A. Welzig v Hodišah. — Prestavljen je podučitelj gosp. L. Fortin iz Smihela nad Pliberkom v Smarjeto ob Velikovec. — Razpisano je mesto učitelja v Črni do 25. avgusta.

k Srednje šole. Na gimnaziji o. o. benediktincev v St. Pavlu je bilo koncem šolskega leta 183 učencev, od teh 160 Nemcev, 11 Slovencev, 7 Lahov. 61 je Korošcev, 37 Stajercev. Odlončnikov je bilo 12, padlo jih je 31. — Na beljaški gimnaziji je bilo koncem šol. leta 220 dijakov, med njimi 204 Nemci, 14 Slovencev, 1 Čeh, 1 Lah. Lutrancov je bilo 28, vsi drugi katoličani. 39 je bilo odlončnikov, 32 jih je padlo. — Izmed 29 abiturijentov, ki so bili na celovški gimnaziji pripušteni k ustnemu zrelostnemu izpitu, je dobilo 11 prvi red z odliko, 13 prvi red, 4 so pripušteni k ponavljalnemu izpitu jeseni, 1 pa je reprobiran za eno leto.

k Razno. Cesar je podaril požarni brambi na Muti 200 K. — Obesil se je dne 22. julija v gozdu nad Beljakom neki Jos. Janah zaradi neozdravljive bolezni. — V Porečah, obč. St. Stefan ob Zili je dne 25. jul. v gospodarskem posloju Val. Haberla iz neznanega vzroka nastal požar, ki je vpepelil tudi hišo. Skode je 4000 K. — Umrl je pri Dev. Mar. na Zili g. Al. M. r. t. l. ki je bil tam nad 40 let župan in zelo priljubljen. — Pri železnici Sinčavas. Železna kapla vozita od 1. avgusta vsak dan dva vlaka več. S tem se je dosegla ugodnejša zveza. — Električno razsvetljavo bodo napeljali iz Celovca v Poreče ob jezeru. — Pasji kontumac je zopet v Celovcu in po sosednjih občinah. — Z britvijo si je prerezal vrat minul teden v Lipi v Skočju pristojni 70letni Avg. Happe in izkrvavel. Vzrok: žganje!

Štajerske novice.

š Poročil se je trgovec v Ljutomeru g. Maks Hönigmann z gđ. Marzijo Jonke iz Oplotnice.

š V Kozjem je te dni plapolala bela zastava raz sodišče, znamenje, da ni bilo v zaporih nobenega jetnika.

š Strela je udarila v gospodarsko poslojpe vdove Dernovšek. Poslojpe je pogorelo.

š Pogreb eno leto po smrti. Dne 12. jul. 1903 se je neki oghar v Bohorju nad St. Vidom nekaj sporekel s svojim sinom Francetom Ajdinec. Utaljeni sin je zapustil dom in ni se vrnil več. Dne 29. jul. 1904 je šele našel gozdni paznik Bohorč nekoliko njegovih kosti, en škornj z nogo, klobuk, lobanjo in nekaj reber kakih 500 korakov od očetove hiše v prepadu, kamor je ponesrečenca najbrž vrgla njegova večletna bolezen — božjast. Te ostanke so položili dne 2. avgusta k počitku na pokopališču v St. Vidu na Planini. — Sv. zakramente je bil rajni sprejel nekaj dni pred svojim ponesrečenjem.

š Slovenec pri Tolstem. Kand. iur. g. Bogumil Vošnjak, sin g. M. Vošnjaka, je obiskal 11. julija ruskega pisatelja Leva Tolstega ter bo pogovor opisal v svojem potopisu.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. avgusta.

Obletnica Pijeve izvolitve. Danes je preteklo leto, odkar je bil izvoljen za papeža Pij X. Po smrti Leonovi je ves svet z naspeto pozornostjo sledil dogodkom v konklavu. Vseh oči so bile obrnjene na Vatikan in so pričakovali, koga izvoli kardinalski zbor za naslednika svetemu Petru. Izvoljen je bil kmečki sin, mož iz ljudstva, ki ima srce za ljudstvo. Za ta izvolitev je bila značilen dogodek. Preteklo je eno leto, in v tem letu smo videli, kako sveti oče kot pravi dušni pastir zbira vernike okoli sebe in jim pridiguje ne le v svetlih sobanah vatičanskih, ampak on zbira okoli sebe tudi množice na vatičanskih dvoriščih. Videli smo,

kako so prihajali zastopniki vseh narodov iz vseh delov sveta, da se mu poklonijo in si izprosijo njegovega blagoslova. Slišali smo iz prvih njegovih okrožnic očetovski glas, ki kliče: »Vse prenoviti v Kristusu!« To je njegov edini namen, in vse kar dela, stori po tem geslu. Njegova glavna skrb je, da reformira, kar je tutam zboljšanja potrebno v cerkvenem življenju. P. s. b. n. o. v Italiji se zelo pozna njegova reformatorična roka, ki dela pomalem, praktično, in zato tam uspešneje. Iz zadnjih dni moramo za beležiti pismo, s katerim poravnava prepire v katoliški organizaciji italijanski. Pa tudi sovražna roka ne miruje. Francija, ki ječi pod jarmom tiranske framaonske stranke, trga zadnje vezi, ki jo vežejo do prestola sv. Petra. Svobodnjaki so tam zatrli svobodo vesti, pokopali svobodo združevanja, potlačili celo svobodo privatnega verskega življenja. In papež danes lahko reče Francozom, da niti z besedico ni zakrivil ničesar proti njim. In ako zdaj francoska vlada rolni, da je dobila povod za odpoved konkordate, mora ves svet pri tem sporu soditi, da je papež prišel v nasprotje s framaconi, ker je varoval poštenost in čistost krščanskega življenja proti nevrednežem. Tukaj ni cerkev segla v svetne stvari, ampak svetna oblast je z brezbožno roko posegla v čisto duhovne stvari. Tako bo tudi razpor s Francijo, kateri zaključuje prvo leto Pijevega papeževanja, le še višje dvignil ugled svetega očeta, kot branitelja poštenosti in krščanske svobode. Naj vlada še mnogo let!

Družba sv. Cirila in Metoda je imela danes v Žalcu svojo skupščino. Družbin račun za XVIII. upravno leto se glasi: Dohodki: Prispevki podružnic 8708 K 70 h, pokroviteljstva 4139 K 60 h, dohodki podružniških veselice 3469 K 49 h, dohodki izvenpodružniških veselice 1566 K 40 h, podpore slav. občinskega sveta ljubljanskega 1000 K, darila občin, posojilnic in društev 2825 K 21, dar koroških Slovencev 1000 K, novoletni darovi 175 K 50 h, darovi Mohorjanov 557 K 28 h (tu je še obširno polje za agitacijo na korist družbe!), Ciril Metodovi darovi 61 K, razni darovi 1689 K 30 h, zbirke časnikov 6419 K 56 h, od vžgalice 3200 K, od kave 600 K, od svinčnikov in biškotov 50 K, volila 3543 K 79 h, prejete obresti in vrnjena posojila 136 K 57 h, za prodane knjige in učila 571 K 40 h, za družbene knjižnice 1827 K 34 h, za družbeni »Koledar« 1823 K 99 h; skupaj 43.365 K 13 h. Stroški: Šolstvo v Trstu 13.460 K 35 h, šolsko poslojpe v Trstu 4928 K 80 h, šolska vrta v Rojanu in na Greti 2332 K 48 h, šolstvo na Goriškem 1700 K, šola na Muti 2107 K 18 h, šolski vrtec v Celju 975 K, šola v Velikovecu 5037 K 54 h, šolski vrtec v Mariboru 1082 K, šolski vrtec v Trzinu 1593 K 41 h, šolski vrtec na Jesenicah 483 K 34 h, podpore 440 K, nagrade 1530 K, za šolske knjige, učila in tiskovine 3347 K 88 h, za tisk družbenih knjižnic 842 K, stanarina v »Narodnem domu« 168 K, obresti od dolgov 1744 K 65 h, razni stroški 778 K 54 h; skupaj 42.551 K 17 h. Prebitek 813 K 96 h. — Martin Petelin, blagajnik.

Premešteni so. o. o. gg.: Ignacij Koren, kaplan v Moravčah, za ekspozita na Ubeljako, Josip Hartman, kaplan v Hrenovicah, v Moravče, Frančišek Erzar, kaplan pri Sv. Križu pri Kostanjevici, v Hrenovici, Matija Okorn, kaplan na Krki, na Breznico, Anton Zore, kaplan v St. Rupertu, na Krko, Jakob Ogrizek, kaplan v Borovnici v St. Rupert, Anton Oblak, kaplan v Srednji vasi, za ekspozita v St. Peter na Notr., Anton Abram, kaplan v Skočju pri Dobravi, v Srednjo vas, Alojzij Wester, kaplan v Zagorju, v Slavino.

Namešteni so o. o. gg.: Janez Zupan, ekspozit v St. Petru na Notr., za župnega upravitelja v Hrenovicah, Josip Perz, kaplan v Hinjah, za župnega upravitelja v Borovcu, Alojzij Podobnik, kaplan pri Sv. Trojici pri Trzinu, za župnega upravitelja v Gojadu.

Na novo so namešteni za kaplane o. o. gg. semeniški duhovniki oziroma novomašniki: Frančišek Vilfan pri Sv. Križu pri Kostanjevici, Janez Lovšin v Hinjah, Janez Dežman pri Sv. Trojici pri Mokronogu, Anton Kreč v Cerkljah pri Krškem, Ludovik Bajec v Solih, Valentin Kajdič v Borovnici, Jernej Kovič v Starem trgu pri Ložu, Anton

Znidaršič v Skočju pri Dobravi, Jernej Podbevšek v Zagorju ob Savi, Bertold Bartel v Stari cerkvi pri Kočevju.

Požar v Podpeči. Naše upravnistvo je razstavilo nekaj slik tega pogorišča. Na slikah se vidi, da je ostalo le nekaj sidovja, a prostor, kjer so stala gospodarska poslopja, se komaj zazna. Ker je beda velika, sprejemlje darove tudi naše uredništvo.

Biskup Strossmayer je došel v Djakovo, ki je bilo tem povodom slovesno razsvetljeno.

Iz Trsta. Novo poslojpe tržaškega državnega namestništva so v noči 2. t. mes. namazali ra eni strani z barvami italijanske trobojnice. — V Trstu bodo pričeli z delom v pristanišču že prihodnji teden, ker je konzorcij že vse potrebno pripravil. — V Trstu sta 3. t. m. nastopila kot priči v bombni zadevi bančni uradnik Marius Presel in inženir mestnega stavbinskega urada Peter Barbich. Po končanem zaslišanju so ju privedli v zaporu, ker sta na sumu, da sta posedala neresnična dejstva. Sedaj sede v zaporu še trije udje društvenega vodstva.

Nov slovenski list. V Slatnarjevi tiskarni v Kamniku je pričel izhajati vsak drugi četrtek »Slovenski Stajerc«. List pravi, da bo »strogo naroden« in da bo pobijal narodne nasprotnike. Tak list imajo štajerski Slovenci že v izvirnem »Našem Domu«, torej je »Slovenski Stajerc« popolnoma odveč. Urednik mu bo Ivan Križman, bivši urednik ptujskega nemščutarskega »Stajerca«.

Meščanski godbi v Kranju je dovoljena efektivna loterija z 2000 kartami po 40 vin.

Mrtvo so našli v gozdu med Usivico in Podjubnom cestarjevo ženo Jožefo Gutmann iz Toplice.

Uboj. Fantje so na Hušici na Gorenjskem napadli minerja Franc Guggenbergerja in Petra Braša. Guggenberger je dobil tak udarec po glavi, da je umrl. Aretirana sta dejanja sumljiva delavca Franc Susteršič in Mat. Pucelj.

Strajk črevljarjev v Vodnjanu. V Vodnjanu so črevljarji delavci stopili v strajk. I-ti zahtevajo povišanje plačil.

Prestavljen je c. kr. finančni koncipist in davčni referent v Radovljici g. Ditz k davčnemu referatu v Litiji.

Požar. Dne 1. avg. okrog 5. ure popoldne je pogorela vas Pljuska pri Vel. Loki v šentlovrenski župniji. Vseled velike suše je zelo naglo gorelo in valed pomanjkanja vode se ni dalo ničesar rešiti, daširavno je trebanjska požarna bramba in velikološka brizgalnica takoj bila na kraju ognja. Skoda je velika. Posestniku in županu J. Keku so zgoreli trije konji, vredni po 400 K, in 7 prešičev ter eno tele. Skode ima do 20.000 K. Sosedu Andolšku je zgorelo popolnoma vse in zraven še 500 K denarja. Ogenj je povzročil baje 6letni otrok na hlevu. Kam pridemo, če pojde tako naprej. Ponesrečenih siromakov je vedno večje število, a podpore prositi si še skoro ne upamo. S hvaležnim srcem se bode sprejel vsak dar, ki bi ga kdo še mogel nakloniti nesrečnim pogorelcem.

Imenovanje v finančni stroki. Predsedstvo c. kr. finančnega ravnateljstva v Trstu je imenovalo: komisarja finančne straže Frana Gaspericha višjim komisarjem; višja respicijenta finančne straže Josipa Mandiča in Josipa Staneka komisarjema finančne straže v X. plačilnem razredu.

Vojaški begunec. Na Dunaju se je sam javil policiji 23letni Julij Mesiček, da je dezertiral od vojakov.

Razpisano je mesto poštnega odpravnika v Hotedersici.

Umrl je laški istrski dež poslanec dr. Jožef Basilico v 80 letu svoje starosti.

Gasilno društvo v Kranju prosi vsa društva, ki se nameravajo udeležiti petindvajsetletnice 7. t. m., da gotovo poročajo do petka opoldne število udeležencev, da ne nastanejo na dan slavnosti kakšne ovire. Odboru se je priglasilo že mnogo društev, vendar pričakujemo še nekatera, za katera bo treba še potrebno ukreniti.

Za prijatelje hrblolazcev. Dne 8. t. m., to je prihodnji ponedeljek, priredi večja družba izlet na Gorjance, kjer bo okoli 7. ure več svetih maš pri sv. Nikolaju, od tod pa potem k Sv. Jeri, kjer je ravno ob kranjsko hrvaški meji najvišja točka Gorjancev (1181 metrov). Najprimernejši pot je iz St. Jerneja ali iz Brusnic ali pa tudi iz Metlike.

Iz St. Lamberta se nam poroča: V soboto smo imeli sklen šolskega leta. Ob enem pa smo obhajali 25letnico, odkar je naša šola postala javna. Slavnost se je vršila v šolskem poslojpu. Prisotni so bili tudi starši otrok. Spred slavnosti je bil jako zanimiv. Ob koncu se je razdelilo otrokom pecivo.

Sadna razstava v Radovljici. Odbor za prireditve razstave je ravnokar po-

slal na vsa županstva po Slovenskem, in sicer Kranjske, Stajerske in Primorske, ter nekaterim županstvom na Koroškem, razstavne plakate. Županstva so naprosena, da te plakate gotovo nalepijo na vidnih krajih in so ista prošena, da temu obče-korišnemu podjetju sploh gredo na roko in je pospešujejo.

Iz blaznice je pobegnil v Gorici 26letni Alojzij Tofful. Ušel je tudi 27letni blazni Blaž Kanauc, katerega so pa že dobili.

Županom v Sempasu je izvoljen dosednji župan gospod Anton pl. Mor-nari, v Oseku pa gospod Josip Fa-ganel.

Važno za trgovce s sladkor-jem. Kakor znano, je vlada minolo jesen v dogovoru z ogrsko vlado predložila državnemu zboru načrt zakona, po katerem ima finančna uprava pravico pobirati 3 K 50 h davka od met. stota sladkorja pri izvozu na Ogrsko in v zasedeni deželi. Ista določba velja za sladkor, ki prihaja k nam z Ogrskega, in sicer od 1. septembra 1903. Ker pa državni zbor ni odobril tega zakona, sta se vladi dogovorili, da od 1. avgusta 1904 do objave zakona prejemnik, oziroma trgovec plača ta davek, ako ga ni mogoče iztirjati od odposiljatelja. Ta naredba ima namen, da prepreči mogoče selarjeje.

Za vinske kupce. Neki vinorejec nam piše: Mnogi vinski kupci imajo navado, da po mešetarjih kupujejo vino, seveda precej dražje. Mešetar hoče pa še od vinorejca dobiti plačo. Torej naj se kupci obračajo naravnost na vinorejce.

Dobava repnega olja je razpisana do 30. t. m. pri želez. ravnateljstvu v Beljaku za dobo od 1. oktobra t. l. do dne 30. sept. 1905.

Naznanilo udeležencem poučnega potovanja kranjskih kmetoval-cov v Svico. Udeleženci odpotujejo v ponedeljek, 15. avgusta (Velikega Smarna dan) zvečer ob desetih z južnega kolodvora z gorenjsko železnico. Gorenjcem ni treba hoditi v Ljubljano, marveč naj vstopijo na svojih postajah v ta vlak. V Ljubljani se zbere udeleženci 15. avgusta zvečer med 8. in 9. uro v gostilnici hotela »Lloyd« na Sent-peterski cesti, kjer bo voditelj potovanja, gospod pristav Rohman, po dal vsa potrebna navodila ter bo izročil posameznikom vozne liste. Udeleženci na svoje stroške naj najkasneje do 10. avgusta sporoče c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano, v katerem razredu žele potovati ter naj pošljejo za varstvo 5 kron, ki se morajo založiti, če se naroči zvezek voznih listov. Ta znesek se seveda vračuni. Kdor denarja ne bo poslal, za tega se zvezek voznih listov tudi ne bo preskrbel. Cena zvezku je za vao železniško vožnjo v Avstriji in v Svici za tretji razred 66 kron in za drugi razred 115 kron, torej skoraj polovična navadne cene. — Potovanja se bo udeležilo 12 kmetovalcev, ki jim družba plača železniške stroške (prosilcev se je zglastilo 40), in na svoje stroške je dosedaj zglastenih 12 udeležencev, tako da bo z voditeljem potovanja, gosp. pristavom Rohmanom, in z dež. mlekariskim navoditeljem g. Siebrom, ki je Svicar, 26 udeležencev. Iz te strani je torej uspeh zasnove-nega prvega poizkusa naravnost presenetljiv, in Bog daj, da se tudi vse potovanje srečno zavrti in istotako na velik prid udeležencev kakor tudi gospodarstva naše de-žele.

Vlak ubil rojaka v Ameriki. Iz Monongahela Cty, Pa., se poroča, da je tamkaj ponesrečil rojak Andrej Retelj, ko je šel 15. julija na delo v rov po železniški progi. Vlak, kateri je privozil za hrbtom, se ni mogel pravočasno umakniti in tako ga je zadel v hrbet, da je daleč odletel. Zadolbil je na glavi smrtno poškodbo, valed katere je par ur pozneje v bolnišnici umrl. Doma je iz Črmošnjice na Dolenjskem, kjer o tavlja mater.

Surov delavec. V Logatcu je minoli teden pri nekem gospodarju kosilo travo več najetih delavcev. Med njimi je bil tudi Anton Mrzel iz Moravč, ki se rad prepira. Tudi med kosci je bil prepir. Ko ga hoče eden pomiriti, udari ga Mrzel s koso po glavi, da mu je odsekalo uho. Ko je hotel drugi zamahniti, priskočili so drugi delavci, ki so ga prijeli in izročili orožnikom, ti pa okr. sodišču v Logatcu.

Ljubljanske novice.

Iz javne seje trgovske in obrtne zbornice. Danes dopoldne ob pol 10. uri se je vršila javna seja trgovske in obrtne zbornice. Odboru za prireditve razstave vajen-ških del se je določilo 100 kron podpore. Gospod Kregar je predlagal, naj se poviša znesek na 200 kron in kolikor mogoče hitro izplača. Ta predlog je bil odklonjen. Čudno, da so ravno pri tem predlogu nekateri mali obrtniki-rokodelci glasovali proti Kregarjevemu predlogu! Tudi veliki industrijalci so glasovali proti. — Saujoci se obrtni nadaljevalni šoli v Idriji bo zbornica dala 100 kron podpore. — Krojaški zadrugi,

katera priredi knjigovodski tečaj za svoje člane, bo dala zbirnica 50 kron podpore. — Kot svojega zastopnika v odsek »Slovenske Matice« za izdajo nemško slovenskega tehničnega slovarja pošlje zbirnica g. Mur-nika. — Na dnevnem redu so bili tudi trije Kregarjevi predlogi. Več jutri.

Zgradba hotela »Union«. Pri zgradbi hotela »Union« se je na celi dolžini poslopja v Franciškanskih ulicah, kakor tudi na enem delu na Miklošičevi cesti pretečeno soboto začelo postavljati podstrešje.

Razpor med Hrvati v Ljubljani. V Ljubljani imamo sedaj dvoje hrvaških društev in sicer »Kolo« ter novo društvo »Zvonček«. Tamburaško in pevsko društvo »Zvonček« je včeraj imelo svoj ustanovni občni zbor pri Auerju. Člani društva »Kolo« so prišli na shod v velikem številu in zahtevali, naj se jih upiše v društvo. Predsednik društva »Zvonček« je po burnih prizorih zaključil shod ter naznanil, da bo prihodnjo nedeljo ob 3. uri ustanovni shod samo za člane. Ž. leti bi bilo, da se razpor do tedaj poravnava in da ljubljanski Hrvati složno nastopijo.

Baron, ki vozi z avtomobilom prisiljenca. Dne 1. t. m. sta pobegnita iz Ljubljane prisiljenca 17letni Ludovik Bauer in 17letni Mat. Han. Baron Bernovi gospodari so ju včeraj dobili na Ljubli. Dečka sta med potjo izvršila nekaj tatvin. Baron Boren je včeraj z avtomobilom v spremstvu orožnika oba prisiljenca pripeljal v Ljubljano. Prisiljenca bodeta pomnila kedaj sta se poleg barona v avtomobilu vozila nazaj v prisilno delavnico.

Poizkušeni samomor. Včeraj zvečer se je v Gradišču zgrudil čreveljar in bivši sluga veteranskega društva, Karol Goršič. K njemu je priskočil nek pasant, ki ga je vprašal, kaj mu je. »Zaklal sem se«, je dejal Goršič, »ker me je Smole spravil iz veteranske službe«. Tu moramo pripomniti, da je Goršiča odslovil iz službe odbor veteranskega društva. Res je Goršič pokazal nad srcem precej veliko krvavečo rano. Goršiča so z rešilnim vozom prepeljali v bolnico.

Pobegnili sta iz Marijanišča Nikolaj in Jožef Adiček. Danes ju je dobil neki stražnik v zeleni jami.

Pogrešajo od pondeljke infanterista 27. pešpolka Petra Rabiča.

Licitacija konj bo v vojaški konjarni na Selu 10 t. m.

Ljubljanska društvena godba priredi jutri, v petek, ob 8. uri zvečer pro-menačni koncert v »Zvezdi«.

Razstava. Umetniško društvo »Vesna« priredi v »Mestnem domu« od 15. sept. do 15. oktobra vse stroke upodablajoče obse-zajočo razstavo.

Iz brzojavk.

Carigrad. Uradno se razglša, da še nikakor ni gotovo, ako je bil avstrijski pod-polkovnik Richter res v nevarnosti, da bi bil v Kumanovi napaden. Dozdevni napada-lec, neki Albanec, je bil v listi onih orožni-kov, ki bodo odpušteni. Raditega se je sprl s poveljnikom ter je vstopil v Richterjevo hišo. Vlada trdi, da je bil orožnik pijan ter je raditega izdala ostro prepoved.

London. »Times« poroča iz Tan-gerja, da tamkajšna posadka noče več slu-žiti, ker ji vlada še ni izplačala plače.

Pariz. Waldeck Rousseau bo moral prestatati novo operacijo. Profesor Poiser je brzojavno pozval k njemu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Strahovit poraz Japoncev pred Port Arturjem.

Berolin, 4. avgusta. Japonci so doživeli pred Port Arturjem strahovit poraz. Prvi naskok se jim je popolnoma ponesre-čil. Z vseh pozicij so bili s silnimi izgu-bami vrženi nazaj. Granate, mine in trdnjava so jim napravile strašno škodo in jih na stotine porazile. 2000 beguncev iz Port Arturja pripoveduje v Čifu, da je padlo 15.000 Japoncev, Rusi pa so izgu-bili le 5000 mož.

Berolin, 4. avgusta. Sem dchajajo po-ročila, da so Japonci izgubili pred Port Ar-turjem okoli 20000 mož. Pregnani so iz vseh dosedanjih pozicij. Rusi so prepričani da trdnjava ne bo padla, ker ima veliko streliva. Neki ameriški veščak pravi, da bi Ja-ponci mogli vzeti zunanje utrdbe le z 40

odatki izgube. V trdnjavi je 50.000 Ru-sov, vse utrdbe so najizbornejše. Tudi od morske strani bodo Japonci težko zavzeli trdnjavo, ker je rusko brodogrje močno.

Čifu, 4. avgusta. Sem so pripeljali 8 voz japonskih ranjencev.

London, 4. avgusta. (Kor. ur.) Reu-terjev urad poroča iz Čifu: Potniki neke dlfunka, ki je zapustila Port Artur 2. t. m. poročajo, da se je pri Veliki gori severno od Port Arturja vršil krvav boj. Japonci so bili vrženi s sedmih holmov. Begunci iz Port Arturja po-trjujejo, da je srditost bojev od 28. julija nekoliko ponehala, a boj se še vedno na-daljuje. Japonci so morali dve že prej zavzeti utrdbi na vzhodu zopet prepustiti Ru-som, ko so bili iz drugih po-zicij pregnani.

London, 4. avgusta. Glavni naskok na Port Artur se je pričel 1. avgusta, potem so pa Japonci izgubili pogum. — Listi imajo obširna poročila o japonskem porazu.

Pariz, 4. avgusta. (Kor. urad.) 20 000 Japoncev se je izkrcalo pri Inkavu in hitro prodirajo proti Ljaojanu.

Rim, 4. avgusta. »Giornale d' Italia« poroča, da je potopljena japo-n-ska oklopnica »Kasuga«. To je silna izguba za japonsko brodogrje, važna skoro, kakor izgubljen bitka na suhem. »Kasuga« se je potopila podobno, kakor prej »Hacuse«: zadela je na eno onih min, ki so raztresene po Rumenem morju. Tudi portarturske brodogrje je zapustilo pristani-šče in prizadelo Japoncem nekaj izgub.

Berolin, 4. avgusta. O delovanju ja-ponskih usmiljenk poročajo, da izvršujejo svoj posel sredi bojnega ognja in pripenjajo posameznim ranjenim vojakom raznobarvne trakove. Po barvi teh trakov sanitetni vo-jaki takoj spoznajo kdo potrebuje nujne po-moči in kdo lahko čaka.

Skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Žalou.

Žalec, 4. avgusta. Sprejem priročan. Trg v zastavah. Skupščinarjev nad 200. Po-zdravljali župnik Koren, gđ. Lipold, župan Sirca. — Odzdravljali monsignor Zupan.

Dunaj, 4. avgusta. Poslanec dr. Der-schatta sklicuje za prihodnjo nedeljo sejo nemškega izvrševalnega odbora na Dunaj.

Dunaj, 4. avgusta. Umrli je upokojeni fml. Gustav Semrad.

New York, 4. avgusta. V brzovlak, iz Čikege k razstavi v St. Louis, je udrl v pondeljek pet črno maskiranih oseb oboro-ženih s samokresi ter ukradlo popotnikom 3000 dolarjev in razne druge vrednostine.

Proda se po jako ugodni ceni dobro ohranjen klavir.

Več pové Ivan Premru, trgovec v St. Vidu nad Vipavo. 1307 3—1

Patent
Škrilj-Eternit
(zakonito zajamčeno oznamenilo za asbestni cementni škrilj.)

Najboljša streha sedanosti. Eternit tovarne LUDWIG HATSCHEK Najdalekosežneje poroštvo. Varna pred ognjem in viharji, kljubuje vsem vremenskim vplivom, ne potrebuje poprav, je lahka, lična in ceno. Vöcklabruck Dunaj Budimpešta Myerger-Uyfalú Spričevala prve vrste. Gor. Avstrijsko. IX/1, Berggasse 11. Andrassystrasse 33. Ogrsko. Zahtevajte vzorce in prospekte. Glavno zastopstvo za južne pokrajine: Delniška družba tvornice portlant cementa DOVJE v Trstu, via Geppa 2.

Rogaška Slatina
Štajersko
Železniška postaja, pošta in brzojavni urad.
Prospekti zastojni.

Krasna lega, zrak poln ki-slika, brez prahu. Moderna uredba, živahno družabno življenje.

Zahvala.

1309 Povodom prebriske izgube, ki me je zadel a s prerano smrtjo iskreno ljubljene, nepozabne soprege, gospe

Ane Škerjanec
roj. Debeljak

mi je došlo toliko in tako prisrčnih iz-razov sočutja od blizu in daleč, da se pri najboljši volji ne morem vsem osebo zahvaliti. Raditega izrekan tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za vse tolažilne dokaze sočutja ter za spremstvo predrage pokojnice na zadnjem potu svojo najtoplejšo zahvalo.

Posebej se še najiskrenejše zahva-ljujem veleč. gospodu župniku Mart Malenšek-u za večkratne obiske in tolažbo, gospodoma primariju dr. E. Slajmer in dr. Krajeu za skrbno zdravniško pomoč, gospoda ravnatelj Šubičevi in dr. Pockovi za to-lažilne obiske, dalje vsem darovateljem krasnih vencev in sploh vsem, ki so ka-korkoli izkazali zadnjo čast nepezzalni pokojnici.

Bog bodi vsem plačnik!

V Ljubljani, 4. avgusta 1904.

Ivan Škerjanec.

Zahvala.

1204 Za mnogobrojne dokaze sočutja ob boleznih in smrti predragega mi soproga, oziroma očeta, brata, strica in ujca, gospoda

Vincenca Exlerja

izrekan vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v svojem in v imenu ne-doletnega sinka Maksa najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalim vse one, ki so mojemu dragemu možu skazali zadnjo čast in mu podarili v slovo toliko vencev. Dalje zahvalim častito duhovščino in gospode uradnike, slavno gasilno in veteransko društvo za častno spremstvo, najiskrenejšo zahvalo pa izrekan sl. pevskemu društvu »Lipa« za res ganljive nagrobnice.

V Kamniku, 3. avgusta 1904.

Franja Exler.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po niski ceni.

Vedno najnovejši

gramofoni

kakor tudi plošče v največji izbi morete dobiti le pri zastopniku nemške akcijske družbe za gramofone

Rudolfu Weber,

1059 100—14

uraruju v Ljubljani, Stari trg šte. 16.

S 1. avgustom se preselim na Dunajsko cesto šte. 20, nasproti kavarne »Europa«, v Kribarjevo hišo.

Prodaja se na obroke. — Stare plošče se zamenjajo.

Mladenič,

23 let star, vojščine prost, v št. slovenščine in nemščine, želi premeniti službo kot hišni ali pisarniški sluga. 1308 1—1

Ved pove upravnistvo »Slovenca«.

Išče se

zračna, svetla, majhna in stalna

soba

s prostim vhodom brez oprave. Več se izve pri upravnistvu »Slovenca«. 1313 2—1

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev lesovja, preprečuje gnilobo-oprhlost itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdka **BRATAEBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice. 524 15 11—6

Vnanja naročila proti povzetju.

1314 1—1

ALBUM

krasnih in priljubljenih pesmi za citre, s pridejanim tekstom:

- a) 85 slovanskih K 4—
- b) 100 nemških „ 3-40
- c) najboljša citerska šola za samouke, popolna, samo „ 5—

S pošto 50 vinarjev več. — Popis pošilja franko: **Josef Sorg** na Dunaji III Hauptstrasse 144.

Službo gospodinje

pri kakem gospodu duhovniku v mestu ali v kakem župnišču na deželi, kjer ni večjega gospodarstva, želi nastopiti gospodična srednje starosti, izobražena ter vešča v vseh strokah gospodinjstva. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca«. 1290 6—4

Hiša

v Novem mestu na prodaj.

Ista se nahaja na najodličnejem prostoru glavnega trga, ravno nasproti mestne hiše, je enonadstropna, ima lepo stanovanje in dvoje prodajalnic. Proda se od ugodnim pogoji. Več pove lastnik **Ferdinand Tomažič**, c. kr. višji poštni kontrolor v Ljubljani, ali pa g. **J. Krajec** v Novem mestu. 1169 5—5

Gimnazijski konvikt

oo. benediktincev v St. Pavlu, krasni zdravi legi v Lavantinski dolini na Koroškem.

Javna popolna gimnazija in zasebni pripravljavni tečaj.

Prospekti se lahko zahtevajo od pred-stojništva tega zavoda. 898 9—8

